

**Promemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25)**

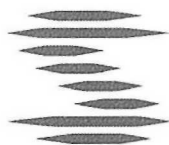
Affärsverket svenska kraftnät har getts möjlighet att lämna synpunkter på Promemorian (Ds 2016:25) Miljöbedömningar och är generellt sett positivt till förslagen som redovisas. Affärsverket lämnar samtidigt nedanstående synpunkter angående förslagen.

## Generella synpunkter

Svenska kraftnät bygger och driver det svenska stamnätet för el. Den miljöpåverkan som detta medför är uteslutande beroende av nätets längd, omfattning och lokalisering. Utgångspunkten i Förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar är att helt nya ledningar generellt bedöms medföra betydande miljöpåverkan men det kan finnas många fall när detta inte är fallet, t.ex. vid kortare sträckor inom områden som redan är exploaterade. Det är därför inte självklart att miljöpåverkan av elnätets verksamhet generellt kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Svenska kraftnäts verksamhet berör viktig infrastruktur och tidplanerna för nya anläggningsprojekt är ofta mycket långa. I det fall samrådet avser en luftledning som har en spänning på minst 220 kilovolt och en längd av minst 15 kilometer innebär det alltid betydande miljöpåverkan (enligt 6 pkt 3 § i förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar) varför beslut om betydande miljöpåverkan då inte behöver fattas av länsstyrelsen.

I vissa projekt, t.ex. när det rör nya ledningar i anslutning till nya stamnätsstationer, är sträckorna betydligt kortare än 15 kilometer och då krävs ett beslut om betydande miljöpåverkan från länsstyrelsen om inte Svenska kraftnät i enlighet med promemorian själv anser att projektet kan innebära en betydande miljöpåverkan. Svenska kraftnät har dessvärre erfarenhet av att vänta på beslut om betydande miljöpåverkan under mycket lång tid, varvid tidsutdräkten får en negativ inverkan på den fortsatta processen. I denna promemoria föreslås en tidsfrist om 90 dagar, vilket Svenska kraftnät anser vara en alltför lång tid. Svenska kraftnät vidhåller därför sin bedömning, i sitt remissvar på 2012 års promemoria (M2012/2031R), att en bestämmelse om sex veckors handläggningstid bör införas.



Det förekommer, och kommer att förekomma, fall när korta nya ledningsavschnitt inte antas medföra betydande miljöpåverkan. För dessa projekt ser Svenska kraftnät mycket positivt på promemorians bedömning att ett förenklat beslutsunderlag då anses tillräckligt. Ett samråd om innehållet i det förenklade underlaget som ska tas fram med de som deltog i undersökningssamrådet bedöms dock inte som nödvändigt. Svenska kraftnät anser att det räcker om samråd sker med länsstyrelsen om innehållet i det förenklade underlaget. Svenska kraftnät känner en oro över att detta förfarande i tid kanske inte skiljer sig från den process där det krävs en praktisk miljöbedömning.

Förslaget medför ett välkommet tydliggörande av krav på innehållet i samrådsunderlag och hur och i vilken omfattning samråd ska genomföras, när krav på en fullständig MKB ställs, en utökad möjlighet för organisationer att överklaga fler beslutstyper samt tidsfrist för beslut om en verksamhet innebär betydande miljöpåverkan eller ej. Det innebär också att en verksamhetsutövare själv kan avgöra att en verksamhet innebär betydande miljöpåverkan, vilket effektiviserar och kan förkorta tid för ett ärendes handläggning

Svenska kraftnät bedömer att den ökade möjligheten för intresseorganisationer bland annat kan komma att innebära en ökad mängd överklaganden, vilket generellt sett kan påverka handläggningstiderna hos myndigheterna negativt totalt sett. För verkets del innebär ändringarna en möjlighet att korta de egna handläggningstiderna genom mer koncentrerade samråd.

Förslaget om kompetenskrav kommer förmodligen att på ett generellt plan bidra till en högre kvalitet i samrådsunderlag och därmed bättre kvalitet i hela samrådsprocessen.

Promemorians förslag överensstämmer också med och är en av förutsättningarna för den nya Klimat- och luftvårdsstrategi för Sverige (SOU 2016:47) som nu ligger för remiss. Det är såväl tydligt som önskvärt att man nu harmoniserar lagen med ordalydelser och annat i SMB- och MKB-direktiven.

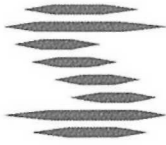
## Specifika synpunkter

Nedan följer några specifika synpunkter per avsnitt i promemorian.

### 2 Författningsförslag

#### 2.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

I förslag till 6 kap. 35 § första stycket 7 miljöbalken ställs krav på att miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla uppgifter om beredskapen för och föreslagna insatser vid krissituationer, om sådana uppgifter är relevanta med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning. För en verksamhet såsom eldistri-



bution kan en sådan redogörelse bli omfattande om det inte klargörs i vilka avseende informationen ska lämnas. Rimligen avses inte beredskap för att hantera elavbrott eller andra liknande kriser. En lämplig avgränsning kan vara att sådana uppgifter ska lämnas om de är relevanta med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens miljöeffekter, snarare än art och omfattning.

## 2.2 Förslag till miljöbedömningsförordning

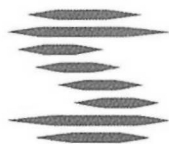
Av författningskommentarerna (promemorian, sidan 311) framgår att listan över de verksamheter som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan föreslås vara oförändrad i jämförelse med vad som gäller i dag. Listan omfattar bl.a. verksamheter och åtgärder som innefattar en anläggning för starkströmsluftledning med en spänning på minst 220 kilovolt och en längd av minst 15 kilometer.

Svenska kraftnät noterar dock att bestämmelsen i 9 § andra stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar inte återfinns i 9 § förslaget till miljöbedömningsförordning. Detta andra stycke reglerar bland annat ändring av sådana verksamheter och åtgärder som framgår av listan i paragrafens första stycke. För sådana ändringar ska länsstyrelsen idag besluta om verksamheten eller åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Då och då aktualiseras ändringar av sådana starkströmsluftledningar som omfattas av 9 § andra stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Det kan röra sig om ett behov av att ändra spänningsnivå i befintliga ledningar, t.ex. vid förstärkningar av elnätet eller överlåtelse av en koncession. Det kan också handla om ett behov av att justera delar av en lednings sträckning t.ex. vid byggandet av en ny station för anslutning av vindkraft. I den mån sådana ändringar i det enskilda fallet inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan är det enligt Svenska kraftnät angeläget att de lägre kraven på förenklat underlag kan tillämpas. Svenska kraftnät anser att författningsförslagen i denna del medför osäkerhet vilka krav som ställs i dessa situationer.

Visserligen föreslås i promemorian att miljökonsekvensbeskrivningens innehåll får anpassas när det är fråga om att ändra en verksamhet enligt 16 kap. 2 § första stycket miljöbalken (6 kap. 35 § andra stycket promemorians förslag till miljöbalk). Vid ändringar av anläggningar som prövas enligt ellagen kommer denna möjlighet till anpassning av miljökonsekvensbeskrivningen dock inte att bli direkt tillämplig. Med beaktande av hur bestämmelserna om koncession är utformade är det dessutom svårt att reglera en motsvarande möjlighet till anpassning genom ändringar i ellagen. Problematiken gör sig möjligtvis gällande även vid prövning av ändringar enligt andra sektorslagar.

Svenska kraftnät anser därför att ett andra stycke ska läggas till i 9 § förslaget till miljöbedömningsförordning enligt följande.



”I fråga om ändring av sådana verksamheter och åtgärder som avses i första stycket ska länsstyrelsen med stöd av de kriterier som anges i 11-14 §§ i denna förordning besluta om verksamheten eller åtgärderna kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.”

I den mån en sådan bestämmelse inte införs bör en övergångsbestämmelse införas även för miljöbedömningsförordningen med betydelsen att om länsstyrelsen har meddelat ett beslut 9 § andra stycket förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar före ikraftträdandet, så ska det beslutet gälla oavsett de nya bestämmelserna i miljöbedömningsförordningen.

## 2.17 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

I promemorian föreslås att 2 kap. 8 b § ellagen, som bemyndigar regeringen att meddela föreskrifter om undantag från kravet på miljökonsekvensbeskrivning enligt 8 a § andra stycket ellagen, tas bort. Motiveringen till detta är att sådana föreskrifter kan meddelas med stöd av 6 kap 21 § miljöbalken.

I promemorians förslag till 2 kap. 15 g § ellagen anges dock upplysningsvis att ”Enligt 6 kap. 21 § miljöbalken får regeringen meddela föreskrifter om att vissa slag av anläggningar inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.” Eftersom sådana föreskrifter får betydelse även vid prövningen enligt 2 kap. 8 a § ellagen är det enligt Svenska kraftnäts mening lämpligt att en sådan bestämmelse även upplysningsvis införs i 8 a § ellagen.

Ordalydelsen bör dessutom justeras så att det framgår att regeringen enligt 6 kap. 21 § miljöbalken får meddela föreskrifter om att vissa slag av anläggningar *ska eller inte ska* antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ordet *ideell förening* i 13 kap. 9 § ellagen bör ändras till *ideell organisation* i linje med de ändringar som sker föreslås i 16 kap. 13 § miljöbalken.

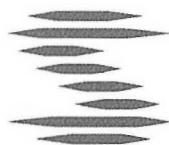
## 9 Strategiska miljöbedömningar

Kravet på att det för alla planer och program som krävs enligt lag ska ske en undersökning om en strategisk miljöbedömning ska göras leder rimligtvis till att handläggningstiderna i vissa fall förlängs. Betydelsen för Svenska kraftnät torde dock vara begränsad till att detta måste beaktas i planeringen när en sådan plan eller ett program behöver antas eller ändras för att en anläggning ska komma tillstånd.

## 10 Praktiska miljöbedömningar

### 10.1 Tillämpningsområde

Begränsningen av kravet på praktisk miljöbedömning till att omfatta verksamheter och åtgärder med en betydande miljöpåverkan är positivt och bör leda till att resurser kan användas där de får störst betydelse för miljön.



#### 10.4 Undersökning i frågan om en praktisk miljöbedömning ska göras

Det är positivt att undantag görs från kravet på en undersökning i frågan om en praktisk miljöbedömning ska göras, inte bara när föreskifter anger att en betydande miljöpåverkan kan antas utan även när verksamhetsutövaren anser att så är fallet.

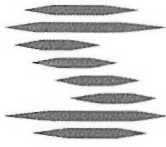
#### 10.6 Beslutsunderlag när miljöpåverkan inte är betydande

Införandet av bestämmelser om ett förenklat underlag i de fall en verksamhet inte har en betydande miljöpåverkan är välkommet och bör leda till mer förutsägbara bedömningar av om underlaget uppfyller de krav som ställs. Det vore önskvärt att förtydliga om lagstiftaren anser att samrådet och underlaget i dessa fall ska omfatta alternativa lösningar. Eftersom bestämmelserna om underlagets innehåll tar sikte på de huvudsakliga miljöeffekterna synes så inte vara fallet. Anledningen till att osäkerhet i detta avseende ändå kan uppstå är att redovisning av t.ex. alternativa lokaliseringar ibland har krävts med motiveringen att uppgifterna behövs för att prövningsmyndigheten ska kunna göra bedömningen om vald plats är lämplig enligt 2 kap. 6 § miljöbalken. Det sagda innebär dock inte nödvändigtvis att samrådet måste omfatta alternativa lokaliseringar. Oklarheten medför en osäkerhet för verksamhetsutövare som kan innebära att resurser läggs på utredningar av alternativ när dessa istället kunde läggas på djupare utredning av miljöeffekterna på den valda platsen.

#### 10.10 Miljökonsekvensbeskrivningen inom ramen för den praktiska miljöbedömningen

I promemorian föreslås att miljökonsekvensbeskrivningen ska möjliggöra en samlad bedömning av de huvudsakliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra. Förslaget möjliggör inte uttryckligen en anpassning till verksamhetens eller åtgärdens art eller omfattning. En anpassning av innehållet till de huvudsakliga miljöeffekterna snarare än verksamhetens art och omfattning framstår som visserligen som lämplig. Eftersom 6 kap. 35 § miljöbalken i föreslagen lydelse inte längre nämner något om anpassning är det dock svårt att förutse vilken praktisk betydelse ändringen kan komma att få. I sammanhanget blir promemorians förslag i 6 kap. 37 § att miljökonsekvensbeskrivningen ska ha den omfattning och detaljeringsgrad som är rimlig med hänsyn till bedömningsmetoder och aktuell kunskap viktig. Möjligen bör man överväga att i denna bestämmelse även nämna miljöeffekter eftersom det annars inte blir tydligt att en anpassning ska ske till de huvudsakliga miljöeffekterna.

Det är önskvärt att innebörden av punkt 3 i 16 § miljöbedömningsförordningen förtydligas i relation till elnätsverksamhet inför införandet av de nya reglerna. En fråga är om eventuella förluster vid elöverföring ska omfattas av begreppet energi-användning.



### 10.11 Kontrollen av miljökonsekvensbeskrivningens kvalitet inom ramen för den praktiska miljöbedömningen

Svenska kraftnät är positivt till förtydligandet att det är en förutsättning för kungörelse att miljökonsekvensbeskrivningen kan läggas till grund för prövningen enligt 6 kap. miljöbalken. Med beaktande av långa handläggningstider är det särskilt viktigt att frågan om processhinder avgörs i ett tidigt skede i handläggningen. Eftersom prövningsmyndigheterna vid prövning enligt sektorslagarna inte tillämpar 22 kap. miljöbalken blir förtydligandet särskilt betydelsefullt i dessa fall. Möjligheten för prövningsmyndigheten att fatta ett särskilt beslut i fråga om miljökonsekvensbeskrivningen kan godkännas om det främjar prövningen bör kunna underlätta handläggningen av kontroversiella ärenden.

## 15 Författningskommentar

### 15.1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken


I promemorian sidan 319 anges att ”I förhållande till mål och ärenden som rör verksamheter och åtgärder där miljöbalkens bestämmelser inte ska tillämpas i prövningen utgör bestämmelsen dock ett tydliggörande om att den reglerade bedömningen ska göras även om det eventuellt saknas materiella bestämmelser som reglerar miljöpåverkan i den aktuella lagstiftningen.” Det är önskvärt att innebörden av detta förtydligas.

## Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av stf generaldirektör Bo Krantz efter föredragning av Anna Sedvall Wiklund. I ärendets handläggning har även deltagit enhetschef Ulrika Sigerud, Sandra Göransson, Helene Boström och verksjuristen Li Axrup.

Sundbyberg, dag som ovan

  
Bo Krantz

  
Anna Sedvall Wiklund